

Travolta, Abba og Venstrefløjen

— En kommentar til Karen Borgnakke.

af Erik Svendsen

Kære Karen:

I første omgang blev jeg selvfølgelig glad for, at du i ”Travolta — hvad skal vi mene” (Modspil nr. 4) kunne bruge mine artikler ”Travolta og lidt om os andre” og ”Abba — anvendelig i kulturkampen?” begge hentet fra Socialistisk Kulturfronts blad ”Skub” (henholdsvis nr. 3 og 8-9). Men efter at have nærlæst din artikel falmer glæden en kende. Hovedårsagen til denne svarreplik er således at give nogle nødvendige korrektioner til din læsning af mine artikler. Eller mere præcist. din artikel er klar nok, men desværre har du i skyndingen (?) forvansket, hvad jeg skriver, så der for uindviede læsere kan rejses tvivl om intentionerne i mine artikler, hvad jeg selvsagt finder uheldigt.

Min hovedindvending er, at du i en artikel hvor en af hovedpointerne er at betone nødvendigheden af at læse ”folkets”/de unges behov på en solidarisk måde, tendentielt læser mig usolidarisk! Det er måske lidt perfidt sagt, men du har åbenlyst undladt at se på hvilke læsere, jeg har haft for øje, hvilke adressater jeg ville have i tale. Jeg synes, du unødvendigt forplumrer mine adressatkoblinger, hvor disse i mine artikler var klare: Jeg talte til den deciderede venstrefløj og argumenterede *eksplicit* ud fra *venstrefløjserfaringer*. Du skal ikke beskyldes for citatfusk, men det havde været en smal sag at finde steder, der viste dette.

For systematikken skyld først Abba artiklen: I min indledning argumenterer jeg for, hvorfor det overhovedet er relevant for venstrefløjen at beskæftige sig med disse. Jeg ville prøve (citater) ”at indkredse hvad venstrefløjen kan lære af historien om Abba”. Det kunne man så mene var et udslag af analytisk venstrepopulisme ”hvad folket kan lide skal vi

analysere, fordi det er folket der kan lide det”. Men min artikel skulle gerne vise at en sådan holdning er en art ideologisk kulturradikalisme, som jeg ikke hylder. Abbaartiklens pointe er tværtimod, at Abba *er* fascinerende. Ikke blot for ”folket” men også for mig. Det er de af den simple (?) grund, at de vækker legitime (men fordrejede) behov og de infantile lykkefølelser. Selvom venstrefløjen har analytisk fat i den lange ende, så er der socialpsykologisk set ingen grund til at gøre den mere asketisk og subjektivt indsigtfuld end reelt er. Min bagvedliggende pointe er/var at problematisere den bedrevende venstrekulturradikale holdning; jeg vil gribe i egen barm. Ikke blot i min men i hele (?) venstrefløjen.

Dette skulle — hvis artiklen er lykkedes — gå på to led. Dels vil jeg plædere for, at der var elementer i Abbas sceniske fremtoning (men ikke i idollanceringen) som var en overvejelse værd. Dels på et mere behovssubjektivt plan: jeg vil/ville gerne være med til at problematisere venstrefløjens skrækkelige forhold til ”ønskerne” og de private lyster. Det er muligt at slige sager i 79 synes passé at beskæftige sig med (i den forstand at de er selvfølgelig — og dog), men for bare to — tre år siden var den slags interessefelter ilde set på store dele af venstrefløjen (sammenlign med tilløbsværet ”Livsstykker”). Såvidt jeg kan se, er der ikke noget odiøst i at ”vedkende” sig sine fascinationer, bare man er klar over de socialisationsmæssige aspekter herved. Mere generelt sagt betvivler jeg, at venstrefløjens behovsstruktur på det underholdende lystige private plan er så kvalitativt meget anderledes funderet end ’folkets’ (men det går da sikkert, men langsomt fremad). En af forklaringerne kunne ligge i den politiske rationalitet, der lægges ned over virkeligheden indtil videre har vist sig at have en tendens til at udgrænse ”det private liv” (jvf det gamle ’Kvindesekretariatets’ kampe i VS). Mangt og meget tyder på at vort ”indre liv” stadig er et tungt halehæng til den politiske fornuft.

Mine adressater var Skubs abonnenter, og folk der kom i

landets bogcafeer — ikke det store folk som jo ikke er/var medlemmer i Socialistisk Kulturfront eller som kommer i bogcafeernes lejroffentlighed. En relativ høj procent af Skubs læsere var udøvende kunstnere af forskellig art, det var i høj grad dem, jeg ville have fat i. På det tidspunkt artiklen blev skrevet — april 77 — var der i Fronten diskussioner om hvilke kunstformer og -greb, der var anvendelige i kulturkampen. Jeg ville pirre de for mig at se mange "arbejderister" og puritanere, der fightede for den "rette linje". Forøvrigt skrev jeg i sidste afsnit (citater) "Moralen i min historie er selvfølgelig ikke at venstrefløjen for at 'vinde folket' skal lave uforpligtende underholdning på samme måde som Abba". Men jeg vil give dig ret i at mine bud på *hvor*dan en sanseliggjort venstreunderholdning — der kan nå ud over "venstre" selv — er vage (men du glemmer nu, at jeg refererer positivt til Solvognen). Anyway, mine omfunktionsringsbud er diffuse, men det er de på virkelighedens vegne. Dermed ikke sagt at jeg vil fravige intentionen om, at venstre skulle kunne lave mere bredt fascinerende underholdning. I den forbindelse synes jeg, du har ret i at påpege i hvor høj grad en massesucces beror på et PR arbejde, men en sådan — med forlov — økonomistisk (men rigtig) indvending kan ikke bruges som undskyldning for at undlade at tage ved lære.

I forbindelse hermed undrer din "firkantede" tese om forholdet mellem idoler og deres — eventuelle — fascination mig. Du mener, at Abba og Travolta er fascinerende, fordi de lanceres som idoler og ikke, fordi de i sig selv besidder fascinerende kvaliteter. Udover at tesen umiddelbart forekommer udialektisk funderet, kan den ikke andet end skurre i mine ører, når den relateres den "teori", der siger at de kompensatoriske behov dækker over reelle og legitime behov for menneskelig livsfylde, erotik etc. Betyder din tese, at "folkets" fritidsbehov i deres manifestationer alene er et resultat af sen-kapitalistisk magi, fortrinsvis befordret af massemedierne? Lidt kringlet sagt, selvom objektudskifte-

ligheden er et af hovedkarakteristika hos de narcissistisk styrede unge, så må der nu være et eller andet ekstraordinært ved de objekter følelserne investeres i. Idolerne bliver ikke bare dette, fordi de døbes til det. Omvendt må deres fremtoning i værkerne overskride en skinbrugsværdi og give publikum nogle oplevelser og pirringer, der sikrer at folk er med i idoldyrkelsen. Der findes dog masser af eksempler i historien, der peger på at idoldyrkelse og objektsbesættelse ikke kan baseres på reklamearbejde og lancering — alene: Robert Stigwoods follow-up til "Grease" filmatiseringen af Beatles "Sgt. Pepper" blev til trods for et kæmpemæssigt forebyggende PR arbejde et stort flop. Skyldtes det (alene?) at Travolta ikke figurerer i filmen, Bee Gees er dog også store navne. — Den materialistiske logik er, for mig, ikke glasklar i din tese.

Samme fejl som du begår i læsningen af "Abba" artiklen er på spil i behandlingen af min Travolta artikel. For det første synes jeg at du scorer nogle tvivlsomme points, når du taler om, hvor uheldigt det er, at der ikke er "Problematiseringer af disko-miljøerne, viden om hvad der egentlig foregår på diskotekerne, klubberne, danseskolerne m.v." og når du beklager dig over at man ikke har kastet sig over "Grease" og "Thank God it's Friday", måske fordi disse ikke appellerede til de intellektuelle som "Saturday night fever": Med mit normalparanoia må jeg sige at *hvis* disse kritikker går på min Travolta analyse, må jeg melde hus forbi. Disse film var ganske enkelt ikke kommet op herhjemme da jeg skrev artiklen, den er fra august 78.

For det andet - som det vigtigste - undlader du at gøre læserne opmærksom på, at jeg taler ind i en "venstresammenhæng" Jeg kan i den forbindelse godt "afsløre" hvorfor jeg blev "drevet" til at skrive artiklen: Jeg er personligt (erotisk etc.) ikke ovenud fascineret af Travolta (jeg kan skam meget bedre lide Mick Jagger!) men er ikke blind for hans appeal. Travolta aktiverer nogle vigtige punkter i mandepsyken (også hos de venstreintellektuelle - faktisk en central pointe i artiklen). Derimod faldt et utal af

mine venstre-kønsbevidste kvindelige bekendte pladask for manden. Deres plirrende øjne fik mig til at se på dette fallosfænomen; såmænd. Min intention var (citater) "hvad kan de kønsbevidste mænd og kvinder lære af at vedkende sig den - ganske vist - ambivalente fascination Travolta afstedkommer og hvad siger den fx. om kvinders driftsliv?" Senere lyder det "jeg tror ikke at T. vækker alene foragt i sig selv - det kønsbevidste kvindelige publikum! Snarere stimuleres godt og grundigt de masokistiske he-mans længsler". Skubs læsere var - typisk set - nogle der kunne føle sig truffet af slige bemærkninger og restgruppen, EFG ungdommen, HF og gymnasiet var ikke synderlig godt repræsenteret blandt dem, der læste Skub.

Allright, slutningen i min artikel er måske uklar, men når det siges "at det bliver netop Travolta der vækker de kropslige ønsker (så) giver (det) nogle en dårlig samvittighed" - så går denne bemærkning på de kønsbevidste (kvinder) der tumler med deres "forkerte" driftsfascination, der går i en retning, mens deres politiske fornuft går i en anden.

Min artikel handler på intet sted om hvordan Travoltas primære publikum oplever sagerne. Der er - som du er inde på - pokkers til forskel på en kriseramt skoleungdom og de venstreintellektuelle voksne mænd og kvinder.

Intentionen med at analysere de to var imidlertid - overordnet sagt - at vise at den sen-kapitalistiske socialisation også rækker langt ind i VENSTREFLØJENS behov & driftsstruktur. De to medieprodukter besad/besidder visse tvetydigheder der gør/gjorde dem analytisk som praktisk uafviseligt spændende (også privat) for venstrefløjen. Venstrefløjens mænd kan fx. stadig lære noget om deres primære og sekundære socialisation ved at se "Saturday night fever" og for den sags skyld også "Grease". Hvordan "Grease"-universet specifikt modellerer skoleungdommens behovsstruktur og hvorvidt diskotekerne er gruppe-identitetsstøttende - eller kan ses som et forskudt udtryk for Thomas Ziehe's tese om kammeratskabsgrupperne som en "social

uterus" (og lignende) har jeg ikke villet behandle i mine artikler. Jeg har ikke taget udgangspunkt i diskomiljøets primære publikum, derimod i et af dets sekundære nemlig venstrefløjen. Og det er jo noget ganske andet.

Med venlig hilsen

Erik Svendsen

NYE BØGER

Lars Ole Bonde: *Kunsten og revolutionen*. Studier i forholdet mellem musik og samfund hos Richard Wagner. Århus 1979. 400 s. Kr. 125. - Et forsøg på at belyse sammenhængen mellem det tyske samfunds udvikling i 1800-tallet og Wagners "musikalske revolution" gennem analyser af hans skrifter op til den tyske revolution 1848/49 og gennem en omfattende, kritisk analyse af "Nibelungens Ring". Specialeafhandling fra Århus Universitet.

Steve Chapple & Rebee Garofalo: *Rock n' roll is here to pay*. The history and politics of the music industry. Chicago 1977. 354 s. 7,95 (for paperback-udgaven). En skildring af rock og roll-musikken set gennem pladeselskabernes og radioens udvikling samt en politisk-økonomisk analyse af musikindustrien.

Dansk SAM: *Pladekatalog 1979*. (Kbh. 1.3.1979). 40 s. (Fås gratis i bogcafeer). En omtale af alle de danske, svenske og norske plader som distribueres af den danske organisation til distribution af alternativ musik. Fås ved henvendelse til Dansk SAM. Helsingborggade 13, 2100 Kbh.Ø. Tlf.. (01) 20 10 11.

Conrad L. Donakowski: *Amuse for the masses*. Ritual and music in an age of democratic revolution, 1770-1870. Chicago 1977. 435 s. \$ 22,00. - Skildrer kunstneren som propagandist, som helt og som tjener i tidsrummet 1770-1870 med speciel henblik på musikkens og ritualernes rolle i det offentlige liv.

David Ewen: *All the years of american popular music*. Englewood Cliffs, N.J. 1977. 850 s. \$ 19.95. - En lek-sikon-lignende oversigt over mange forskellige sider af amerikansk populærmusik fra kolonitiden til i dag.